

"Osvrt na nacrt prijedloga zakona o znanosti, visokom obrazovanju i sveučilištu"

Hrvatska sekcija IEEE, Odbor za obrazovanje
i
Hrvatska komora inženjera elektrotehnike

Zagreb, 27.10.2010. FER, Siva vijećnica

Osnovni problem

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i posredno Vlada Republike Hrvatske prekršili su dokument koji je na prijedlog Vlade usvojio Sabor RH, a uređuje odnose izvršne vlasti i civilnog društva u postupku donošenja zakona i drugih propisa

"Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata"

(NN 140/09)

Što je cilj i svrha Kodeksa ?

- Kodeksom se utvrđuju opća načela, standardi i mjere za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata državnih tijela, kojima se uređuju pitanja i zauzimaju stavovi od interesa za opću dobrobit (zaštita i promicanje ljudskih prava, javne službe, pravosuđe, zaštita okoliša i drugo).
- **Svrha** je Kodeksa svim tijelima uključenima u proces donošenja zakona i propisa pružiti smjernice koje proistječu iz dosadašnjih konkretnih praktičnih iskustava dijaloga i suradnje tijela javne vlasti u Republici Hrvatskoj i zainteresirane javnosti.
- **Krajnji** je cilj Kodeksa olakšati interakciju s građanima i predstavnicima zainteresirane javnosti u demokratskom procesu, te potaknuti aktivnije sudjelovanje građana u javnom životu.
- Kodeks se ne odnosi na već institucionalizirane i strukturirane oblike savjetovanja s predstavnicima zainteresirane javnosti u okviru stalnih savjetodavnih tijela (Sindikati, HUP, GSV i sl.)

Što obuhvaća *Savjetovanje zainteresirane javnosti* ?

- **Informiranje** - prvi stupanj sudjelovanja zainteresirane javnosti koji razumijeva jednosmjernan proces, što znači da državna tijela informiraju građane prema svojem nahođenju ili građani dolaze do informacija na vlastitu inicijativu; za primjer toga odnosa navodi se pristup javnim aktima, službenim glasilima («Narodnim novinama») i internetskim stranicama državnih tijela.
- **Savjetovanje** - dvosmjerni je proces tijekom kojeg državna tijela traže i primaju povratne informacije od građana, odnosno zainteresirane javnosti u postupku donošenja zakona, drugih propisa i akata.
- **Uključivanje** - razumijeva viši stupanj dvosmjernog procesa putem kojega su predstavnici zainteresirane javnosti aktivno uključeni u utvrđivanje javne politike, primjerice kroz članstvo u radnim skupinama za izradu zakona, drugog propisa ili akta.
- **Partnerstvo** - pretpostavlja najviši stupanj suradnje i uzajamne odgovornosti Vlade i predstavnika zainteresirane javnosti za proces donošenja i provedbe programa, zakona, drugih propisa i akata.

Tko je *Zainteresirana javnost* ?

- ***Zainteresirana javnost*** su:
 - građani,
 - organizacije civilnoga društva (neformalne građanske grupe ili inicijative, udruge, zaklade, fundacije, privatne ustanove, sindikati, udruge poslodavaca),
 - predstavnici akademske zajednice,
 - komore,
 - javne ustanove i
 - druge pravne osobe koje obavljaju javnu službu ili na koje može utjecati zakon, drugi propis ili akt koji se donosi, odnosno koje će biti uključene u njegovu provedbu.

Opća načela Savjetovanja

- **Sudjelovanje** - sudjelovanje građana, odnosno zainteresirane javnosti, jedno je od temeljnih načela europskog upravljanja javnim poslovima
- **Povjerenje** - Otvoreno i demokratsko društvo temelji se na stalnom dijalogu između građana, različitih društvenih skupina, dionika i sektora. Iako državna tijela i široki krug predstavnika zainteresirane javnosti imaju nerijetko različite uloge, zajednički cilj poboljšanja kvalitete života građana može se ostvariti samo na temelju uzajamnog povjerenja i uvažavanja.
- **Otvorenost i odgovornost** - Savjetovanje u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata kojima se uređuju pitanja i zauzimaju stavovi od interesa za opću dobrobit iziskuje otvorenost i odgovornost, kako državnih tijela, tako i predstavnika zainteresirane javnosti.
- **Djelotvornost** - Da bi bilo djelotvorno, savjetovanje sa zainteresiranom javnošću pokreće se u vrijeme kada još uvijek postoji mogućnost utjecaja na nacрте zakona, propisa i drugih akata, dakle u ranoj fazi njihove izrade kada su još sve opcije za njihovu doradu i promjenu otvorene.

Standardi i mjere u postupku Savjetovanja

- Prilikom izrade nacrtu prijedloga zakona, drugog propisa ili akta (rezolucije, deklaracije, strategije, programi i drugo) kojim se izražava politika Hrvatskoga sabora ili Vlade Republike Hrvatske, a čiji su nositelji središnja tijela državne uprave i uredi Vlade Republike Hrvatske, minimalni standardi i mjere za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću jesu:
 - **Pravodobno informiranje** o planu donošenja zakona, drugih propisa i akata
 - **Dostupnost i jasnoća sadržaja** postupka savjetovanja
 - **Rok provedbe** internetskog i drugih oblika savjetovanja
 - **Povratna informacija** o učincima provedenog savjetovanja
 - **Uključivanje stručnjaka** iz reda predstavnika zainteresirane javnosti u postupak izrade nacrtu zakona, drugih propisa ili akata od strane tijela državne uprave, odnosno Vlade Republike Hrvatske
 - **Organiziranje javnih savjetovanja** o financijskim, gospodarskim, socijalnim, okolišnim i ljudsko-pravnim učincima donošenja i provedbe određenih zakona, drugih propisa i akata

MZOŠ-ov AS iz rukava

U žurnim okolnostima, razdoblje i načini savjetovanja mogu se odgovarajuće prilagoditi. Ovo se posebno odnosi na okolnosti koje su vezane uz dinamiku ispunjavanja obveza koje proizlaze iz procesa pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

EU i pregovarački postupak

(izvor [www. eu-pregovori.hr](http://www.eu-pregovori.hr))

- Poglavlja „Znanost i istraživanja” i „Obrazovanje i kultura” otvorena i privremeno zatvorena 2006. godine
- Jedina poglavlja za koja EK nije postavila mjere za zatvaranje – ZAŠTO ?
- Što je potpisano, a da *Zainteresirana javnost* nema o tome informaciju ?

EU i pregovarački postupak

(izvor [www. eu-pregovori.hr](http://www.eu-pregovori.hr))

Nakon postizanja dogovora između Europske unije i države kandidatkinje o pojedinom poglavlju pregovora, uz ispunjenost preduvjeta za njegovo zatvaranje, ono se smatra *privremeno zatvorenim*. Formalnu odluku o tome donosi međuvladina konferencija na ministarskoj razini.

Sve do sklapanja Ugovora o pristupanju, ako se u tom poglavlju pravne stečevine donesu bitno novi propisi ili ako država kandidatkinja ne ispuni preduvjete i obveze koje je preuzela za to poglavlje pregovora, postoji mogućnost njegova ponovnog otvaranja.

Prijetnje

- MZOŠ može napraviti kozmetičke promjene u tekstovima i formalno zadovoljiti proceduru Kodeksa
- Vlada šalje Zakone u Sabor i zahtjeva da se donesu po hitnom postupku
- Sabor prihvaća hitnost postupka i stavlja ga u proceduru
- Na zasjedanju Sabora 24.12.2010. većinom se izglasavaju Zakoni
- EK može ponovo otvoriti dva poglavlja i ima dovoljno vremena da ih tijekom 2011. godine zatvori – Hrvatska može 1.1.2012. započeti postupak ratifikacije ugovora u članicama EU

Što ako taj proces poremeti ?

- Upitno je donošenje paketa zakona u prvom polugodištu 2011. godine
- EK prekasno otvara poglavlja, ugovor EU – RH se ne potpisuje na vrijeme, Hrvatska kasni, možda se čak i odgodi pristupanje u članstvo
- Tko je kriv ? Vlada i MZOŠ ? Akademaska zajednica ? Mi koji smo sada u ovoj prostoriji i ostali koji su se usudili ponašati kao građani zemlje članice EU ?

Zakon o sveučilištu

- Predlaže radikalne promjene !
- Nitko nije protiv promjena ako ...
- Promjene su u
 - Organizaciji
 - Financiranju
 - Nadzoru

Zakon o visokom obrazovanju

- Predlaže radikalne promjene !
- Nitko nije protiv promjena ako ...
- Promjene su u
 - Pokušaju (nespretnom, brzopletom) ispravljanju promašaja i pogrešaka koje su napravili trenutano važeći Zakon i njegovi prethodnici

Zakon o znanosti

- Predlaže radikalne promjene !
- Nitko nije protiv promjena ako ...
- Promjene su u
 - Da li je znanost rezervirana samo za institute ?
 - Uvođenje odgovornosti – novost za Hrvatsku
 - Uvođenje mobilnosti – novost za Hrvatsku
 - Privatni izvori financiranja – gdje je gospodarstvo ?